‘തകർന്നുയരുന്ന ദേവബിംബങ്ങൾ’

‘നിരീശ്വരൻ’ എന്ന നോവൽ പഠനം

വിവിധതരം അധികാരങ്ങളുടെ ശ്രേണിയാണ് മനുഷ്യജീവിതം. മനുഷ്യശരീരത്തിനുമേൽ മനസ്സിന്റെയും മനസ്സിനുമേൽ ഓരോ അവയവങ്ങളുടെയും അധികാരം നിലനിൽക്കുന്നു. അവനവനിൽത്തന്നെയുള്ള ഈ അധികാരത്തിന്റെ വടംവലികൾ മനുഷ്യനെ വല്ലാത്തൊരവസ്ഥയിൽ കൊണ്ടെത്തിക്കാറുണ്ട്. ബാഹ്യലോകവും അനേകം അധികാരപ്രയോഗങ്ങളാൽ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കുടുംബത്തിലാണെങ്കിൽ കാരണവരുടെ, അച്ഛന്റെ, അമ്മയുടെ, മുതിർന്നവരുടെ, ബന്ധുജനങ്ങളുടെ, സംസ്കാരത്തിന്റെ, പാരമ്പര്യത്തിന്റെ, വിശ്വാസത്തിന്റെ, ആരാധനയുടെ ഒക്കെ അധികാരം ഒരുവനിൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഈ പരമാർത്ഥങ്ങളുടെതന്നെ മറ്റുപലരൂപങ്ങൾ സമൂഹത്തിൽ കാണാം. അതായത് ഭരണകൂടത്തിന്റെ, നിയമത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനങ്ങളുടെ, സദാചാരമൂല്യങ്ങളുടെ, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ, തൊഴിലിന്റെ, മേഖലകളിലെല്ലാം അത് ദർശിക്കാവുന്നതാണ്. അതുപോലെ തന്നെ അധികാരങ്ങളെ ചെറുത്തു നിൽക്കാനുള്ള ഒരു പ്രതിരോധസംവിധാനവും എപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കും. ന്യൂട്ടന്റെ തത്ത്വംപോലെ ഏതൊരു പ്രവൃത്തിക്കും ഒരു എതിർ പ്രവർത്തനം ഉണ്ട് എന്നതു തന്നെയാണ് അധികാരത്തിന്റെയും തത്ത്വം.

പരസ്പരാശ്രിതമായ ഒരു അധികാരബന്ധം എന്നും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട ഒന്നാണ്. കാരണം ഒന്നിനും യാതൊരു നിയന്ത്രണവുമില്ലാതെ വരികയാണെങ്കിൽ വ്യവസ്ഥയൊക്കെ തകരാറിലാവുകയും

സമൂഹത്തിന്റെ കെട്ടുറപ്പ് നഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ എല്ലായിടത്തും ഏർപ്പെടുത്തുന്ന നിയന്ത്രണമാണ് പലപ്പോഴും അധികാരമായി മാറുന്നത്. ഈ അധികാരം (നിയന്ത്രണം) അധികമാവുമ്പോഴാണ് അനധികൃതമായി മാറുന്നത്. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ അധികാരത്തെ വെല്ലുവിളികളാൽ തകർത്തെറിയാനും ചെറുത്തു നിൽക്കാനും ശ്രമിക്കുന്നതായി കാണാം.

ദൃശ്യങ്ങളായ പല ശക്തികളും ഉപകരണങ്ങളും മനുഷ്യനെ വിധേയനാക്കുന്നപോലെ തന്നെ അദൃശ്യമായ പലതും അവന്റെ മേൽ അധികാരം പ്രയോഗിക്കുന്നുണ്ട്. അതിലേറ്റവും വലുതും പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നതുമായ ഒന്ന് ഈശ്വര സങ്കല്പമാണ്. സകലരേയും സൃഷ്ടിച്ചും പരിപാലിച്ചും സംഹരിച്ചും നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഒരു പരമാധികാരിയുണ്ട്. ആ പരമാധികാരിയെ, ഈശ്വരൻ, അല്ലാഹു, യേശു, വിഷ്ണു, നാരായണൻ എന്നിങ്ങനെ വിവിധ പേരുകളിൽ നാം ആരാധിക്കുന്നു. ഈ ആരാധനാമൂർത്തികൾ കാലാകാലങ്ങളായി മനുഷ്യനെ നിരന്തരം ഭയപ്പെടുത്തുകയും അനുഗ്രഹിക്കുകയും നിഗ്രഹിക്കുകയും ശിക്ഷിക്കുകയും ഒക്കെ ചെയ്യുന്നതായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. എതിർവാദങ്ങൾ ഉണ്ടാകാം. എന്നിരുന്നാലും പൊതുസമൂഹത്തിന്റെ സങ്കല്പ പ്രകാരം ഈശ്വരന്റെ അധികാരപരിധിയിലാണ് ഈ പ്രപഞ്ചം മുഴുവൻ. ഇത് ഒരു സങ്കല്പമാണ്. അല്ലെങ്കിൽ വിശ്വാസമാണ്. ഈ വിശ്വാസം പലപ്പോഴും മനുഷ്യനെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതായും ഭരിക്കുന്നതായും അനുഭവപ്പെടാറുണ്ട്.

ഈ അടുത്ത കാലത്തായി വിശ്വാസത്തിന്റെ ശക്തി, ജനങ്ങളിൽ അനുദിനം വർദ്ധിക്കുന്നതായി കാണാം. ക്ഷേത്രങ്ങളും പള്ളികളും വിശ്വാസികളെക്കൊണ്ട് നിറയുന്നു. വളരെ ചെറിയ കെട്ടിടങ്ങളായിരുന്ന ക്ഷേത്രങ്ങളും പള്ളികളും ബഹുനില മന്ദിരങ്ങളായി ഉയരുന്നു. സ്വത്തുവകകൾ കുടിക്കുടി വരുന്നു. ഭണ്ഡാരക്കെട്ടിന്റെ വലുപ്പവും കൂടുന്നു. പൊങ്കാലക്കലങ്ങളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കുന്നു. ഉത്സവാഘോഷങ്ങളുടെ നിറപ്പൊലിമ കൂടുന്നു. പ്രാർത്ഥനാസംഘങ്ങളും വായനാ സംഘങ്ങളും രൂപപ്പെടുന്നു. വ്രതനിഷ്ഠകൾ പൂർവ്വാധികം ശക്തിയായി തിരിച്ചു വരുന്നു. ക്ഷേത്രസംബന്ധിയായ പുസ്തകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകൃതമാവുന്നു. സഞ്ചാരികളുടെ കേന്ദ്രമായി ക്ഷേത്രങ്ങൾ പരിണമിക്കുന്നു. ചരടുകൾ, മന്ത്രഏലസുകൾ, ഭാഗവതവായന, നാമജപം, പ്രത്യേക പൂജകൾ തുടങ്ങി വിവിധങ്ങളായ സംഗതികൾ ഭക്തജനങ്ങളെ ആകർഷിക്കുന്നു. എസ്.എസ്.എൽ.സി. പരീക്ഷയാകുമ്പോൾ പ്രത്യേക സരസ്വതീ

പൂജ, വിദ്യാപൂജ, വിദ്യായന്ത്രം, ചരട് ജപം, ഭസ്മജപം എന്നിവയൊക്കെ പരസ്യ ബോർഡിൽ എഴുതി പ്രദർശിപ്പിച്ച് ഭക്തരെ ആകർഷിക്കുന്നത് തിരുവനന്തപുരത്ത് ഒട്ടും അതിശയോക്തി കലർന്ന കാഴ്ചയല്ല. ദുർഗ്ഗാഷ്ടമി, വിജയദശമി, വരലക്ഷ്മി, അക്ഷയത്രിതീയ തുടങ്ങിയ ഏതാഘോഷങ്ങളെയും ദൈവികതയുടെ പിന്നിൽ കെട്ടി ആഘോഷിക്കുന്നത് ഒരു പ്രവണതയായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ പ്രത്യേക സാഹചര്യം വളരെയധികം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. കാരണം സമൂഹത്തിന്റെ ആഴങ്ങളിലേക്കിറങ്ങിയെത്തുന്നതും ശ്വാസം മുട്ടിച്ചു കൊല്ലുന്നതുമായും മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിശ്വാസ തരംഗം. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നു പോയാൽ ഒരു പക്ഷേ ഭാവിയിൽ നാം പഴയ നൂറ്റാണ്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു പോകേണ്ടിവരും. അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും അനാചാരങ്ങളും അനുദിനം വർദ്ധിക്കുന്ന സമൂഹത്തിന്റെ ഈ മാറ്റങ്ങൾ വ്യക്തമായി വരച്ചിടുകയാണ് വി.ജെ. ജയിംസിന്റെ 'നിരീശ്വരൻ' എന്ന നോവലിൽ.

മനുഷ്യൻ സങ്കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയതാണ് ഈശ്വരകഥ എന്നതാണ് വാസ്തവം. അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ ഉദാത്തമായ ഭാവമാണ് ഈശ്വരൻ. ഈ ഉദാത്തതയുടെ മുന്നിൽ നാം പലപ്പോഴും വിധേയരായി മാറുന്നതുകാണാം. അങ്ങനെ ഈശ്വരൻ എല്ലാറ്റിന്റെയും പരമാധികാരിയായി മാറുന്നു. അദൃശ്യനായി നിന്നുകൊണ്ട് മാനുഷിക ചലനങ്ങളെയും തുടർജന്മങ്ങളെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നവനാണ് അദ്ദേഹം. അധികാരത്തിന്റെ മറ്റൊരു രൂപമാണത്. മനുഷ്യൻ ഭയത്തോടെ വീക്ഷിക്കുകയും ആരാധിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ മതവും ഈശ്വരനും അധികാരത്തിന്റെ ശക്തിയായി മാറുന്നു. നാടിന്റെയും നാട്ടുകാരുടെയും വിധി കല്പിക്കുന്ന ന്യായാധിപനായി മാറുന്നു. ഈ മാറ്റങ്ങൾ വളരെ സൂക്ഷ്മമായി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന നോവലാണ് 'നിരീശ്വരൻ'.

മനുഷ്യനെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന മറ്റ് രണ്ട് അധികാരങ്ങളാണ് സമയവും കാലവും. ഇവ രണ്ടും ഒന്നു തന്നെയാണ് താനും. സമയത്തിലും കാലത്തിലും ഒതുങ്ങി നിൽക്കാതെ, ആ ബോധമില്ലാതെ, പ്രവർത്തിക്കുമ്പോഴാണ് മനുഷ്യന് പലതും നഷ്ടമാകുന്നത്. സമയത്തിനും കാലത്തിനും വിധേയമാകേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. എന്നാൽ സമയം നമ്മെ ഞെരുക്കുന്നതും മയക്കുന്നതും മെരുക്കുന്നതുമായ സന്ദർഭങ്ങൾ വിസ്മരിക്കാവതല്ല. അതിനാൽ ചെറുതല്ലാത്ത അധികാരമാണ് സമയം നമ്മിൽ ചെലുത്തുന്നത്. സമയത്തിന്റെ ശക്തിമത്തായ ആവിഷ്കാരവും നിരീശ്വരനിൽ കണ്ടെത്താവുന്നതാണ്.

ഈശ്വരവിശ്വാസം, മതം, സമയം, എന്നീ മൂന്നു ഘടകങ്ങൾ അധികാരത്തിന്റെ പ്രകടനങ്ങളായി മാറുന്നത് 'നിരീശ്വരൻ' എന്ന നോവൽ അന്വേഷിക്കുന്നു. ആന്റണി, ഭാസ്കരൻ, സഹീർ എന്നീ മൂന്ന് ചെറുപ്പക്കാരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ഈ നോവലിന്റെ കേന്ദ്രാശയം. ഈശ്വരൻ എന്ന അധികാരത്തിനെതിരെയുള്ള അവരുടെ ചിന്തകൾ വളരെ വ്യത്യസ്തവും ചിന്തോദ്ദീപകവുമാണ്. ആന്റണി, ഭാസ്കരൻ, സഹീർ ഈ പേരുകളുടെ ആദ്യാക്ഷരങ്ങൾ ചേർത്ത് 'ആഭാസസംഘം' എന്ന കൂട്ടായ്മ രൂപീകരിക്കുകയും ദേവത്തെരുവിന് 'ആഭാസത്തെരുവെ'ന്ന് നാമകരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. തുടർന്ന് ആഭാസത്തെരുവിൽ നിരീശ്വരനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു.

ഈശ്വരൻ എന്ന അധികാര ചിഹ്നത്തെ വെല്ലുവിളിച്ചു കൊണ്ടാണ് നിരീശ്വരന്റെ പ്രതിഷ്ഠ ആഭാസത്തെരുവിൽ നടത്തിയത്. നിലനിൽക്കുന്ന ഈശ്വരവിശ്വാസം മനുഷ്യനെ ഭരിക്കുന്ന അധികാരമാണെന്നും അതിൽനിന്നും മോചനം വേണമെന്നും മതമില്ലാത്ത കൂട്ടായ്മ തീരുമാനിച്ചു നടപ്പാക്കിയതിൽ അസ്വാഭാവികമായിട്ടൊന്നും ചിന്തിക്കാനില്ല. പുതിയൊരു ചിന്തയുടെ ഭാഗമായിട്ടാണവർ നിരീശ്വര പ്രതിഷ്ഠ നടത്തുന്നത്. നമ്മുടെ (വിശ്വാസികളുടെ) മനസ്സുകളെ ഭരിക്കുന്ന അധികാരത്തെയാണ് അവർ മറിച്ചിടാനായി ശ്രമിക്കുന്നത്. അക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ എല്ലാ സാധ്യതകളെയും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഈ പുത്തൻ വരവിനെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

'വിശ്വാസത്തിന്റെ അടിത്തറതന്നെ തെറ്റിദ്ധാരണയാണല്ലോ'. (പുറം.34) എന്ന് കണ്ടുകൊണ്ട് നിരീശ്വരനെ വികലാംഗനാക്കിയാണ് ആഭാസന്മാർ ആ നാടിന്റെ 'ആൽമാവി'നുചുവട്ടിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നത്. എല്ലാ ധാരണകളെയും തെറ്റിക്കുക എന്നതായിരുന്നു അവരുടെ ഉദ്ദേശ്യം. എന്നാൽ സംഭവിച്ചതൊക്കെ മറിച്ചായിരുന്നു. അധികാരത്തെ പ്രതിരോധിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്തോറും പിന്നെയും രൂപം മാറി വന്ന് നമ്മുടെ ബന്ധങ്ങളെ അത് ശക്തമായി മാറ്റിമറിക്കാൻ ശ്രമിക്കും. ഈ നോവലിൽ വ്യക്തമായ ചില ഉദ്ദേശ്യങ്ങളോടെയാണ് ആഭാസന്മാർ നിരീശ്വരപ്രതിഷ്ഠനടത്തുന്നത്. ഒരിക്കലും അവർ പ്രതീക്ഷിക്കാത്ത വഴികളിലേക്കാണ് പിന്നീട് സംഭവങ്ങൾ നടന്നു കയറുന്നത്.

നിരീശ്വരന്റെ പ്രതിഷ്ഠാകർമ്മം നിർവ്വഹിക്കുന്നത് ഈശ്വരൻ എന്ന പേരായ എമ്പ്രാന്തിരിയാണ്. അയാളാകട്ടെ, ഈശ്വരനെ പൂജിച്ച് ജീവിച്ചിരുന്നവനും, എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ കളവുനടന്നതിന്റെ

പേരിൽ ജയിലിലിലടയ്ക്കപ്പെട്ടവനുമാണ്. ഈശ്വരനെ പൂജിച്ചതിന്റെ പേരിൽ ലഭിച്ച ശിക്ഷയിന്മേൽ ഏകാന്തനായി, അവിശ്വാസിയായി കഴിഞ്ഞു കൂടിയതിനാൽ നിരീശ്വരപ്രതിഷ്ഠ നടത്താൻ ഏറ്റവും ഉത്തമൻ ഈശ്വരൻ എമ്പ്രാന്തിരി തന്നെയാണ് എന്ന് ആഭാസന്മാർ തീരുമാനിച്ചു. ഒരു ദുർദ്ദിനത്തിൽ ദുർമുഹൂർത്തം നോക്കിയാണ് പ്രതിഷ്ഠാകർമ്മം നടന്നതെങ്കിലും വളരെത്താമസിയാതെ നിരീശ്വരന്റെ വിലാസങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു.

'പ്രാർത്ഥന വിഡ്ഢിത്തമാണെന്ന വസ്തുത നിലനിൽക്കേ അത് മന്ദബുദ്ധിയിൽ നിന്ന് ഉത്ഭവിച്ചത് ആഭാസന്മാരെ രസിപ്പിച്ചു. ബുദ്ധിമാന്ദ്യക്കാരൻ ഇല്ലാ ദൈവമായ നിരീശ്വരനോട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഇതു തന്നെയല്ലേ ബുദ്ധിയുണ്ടെന്നു നടിക്കുന്നവർ ഈശ്വരനോട് പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോൾ ചെയ്യുന്നതും. രണ്ടും ഒരു പോലെ ഭോഷത്തം'–പരിഹാസാത്മകമായും നിന്ദ്യാത്മകമായും അധികാരത്തെ പൃച്ഛിക്കുന്ന ജനം തന്നെ മറിച്ചും തിരിച്ചും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കും. ഈശ്വരൻ എന്ന അധികാരിയെ ആരാധിക്കുന്ന ഭോഷത്തരത്തെ എഴുത്തുകാരൻ വിമർശിക്കുന്നു. ആന്റണിയും ഭാസ്കരനും സഹീറും ഒന്നിക്കുന്ന മതമൈത്രിയുടെ ഊഷ്മളതയെ വിസ്മരിക്കുവാൻ ഒരിക്കലും സാധിക്കില്ലെന്നു മാത്രമല്ല മതം എന്ന അധികാരത്തെ പൊളിച്ചെഴുതുക കൂടിയാണ് ചെയ്യുന്നത്. എല്ലാ മതങ്ങളും മനുഷ്യനുമേൽ ചില അധികാരങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നു. ആചാരങ്ങൾ, അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, ഭക്ഷണശീലങ്ങൾ, ആഘോഷങ്ങൾ തുടങ്ങി ഒരുവന്റെ പേരിൽപോലും മതാധികാരം അടയാളപ്പെടുത്തുന്നു. ക്രിസ്ത്യാനികൾക്ക്, ക്രിസ്ത്യൻ പേരുകൾ, മുസ്ലീങ്ങൾക്ക് ഇസ്ലാം പേരുകൾ, ഹിന്ദുക്കൾക്ക് ഹിന്ദു പേരുകൾ അങ്ങനെയാണ് ലോകം. പേരിൽ നിന്നു തന്നെ അവന്റെ മതം തിരിച്ചറിയപ്പെടണം എന്ന് കല്പിക്കുന്നു. ഈ അധികാരങ്ങളെ തികച്ചും നിരാകരിക്കുകയാണ് നോവലിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ ചെയ്യുന്നത്. മുപ്പത്തുമുക്കോടി ദൈവങ്ങൾ ഉള്ള ഹിന്ദുമതത്തെയും ഹിന്ദുക്കളുടെ ഈശ്വരാരാധനയെയും നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും നോവലിന്റെ അവസാന ഭാഗമെത്തുമ്പോഴേക്കും വിശ്വാസമെന്ന അധികാരം തഴച്ചു വളരുന്നതായും വേരുകൾ ആഴ്ത്തിപ്പടർന്ന് ഇനി അഴിച്ചു മാറ്റാൻ പറ്റാത്തവിധം സങ്കീർണ്ണമായിപ്പോയതായും കാണാം.

ഏതൊരാദർശത്തിനു വേണ്ടിയാണോ നിരീശ്വരൻ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടത് ആ ആദർശത്തിന് വിരുദ്ധമായിട്ടാണ് വന്നു ഭവിക്കുന്നത്. ഇതു തന്നെയാണ് എല്ലാ പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും ഗതി. മുതലാളിത്ത

വ്യവസ്ഥിതിക്കെതിരെ അല്ലെങ്കിൽ ആ അധികാരത്തിനെതിരെ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്തു കൊണ്ട് കടന്നുവന്ന മാർക്സിയൻ പ്രത്യയ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽപോലും മാറ്റം വന്നില്ല എന്നതാണ് വാസ്തവം. മുതലാളിയിൽ നിന്നും അധികാരം തൊഴിലാളിയിലേക്കെത്തി എന്ന് മാത്രം. ആത്യന്തികമായി അധികാരവ്യവസ്ഥ മാറുന്നില്ല. പേരുകൾ മാത്രമാണ് മാറ്റത്തിന് വിധേയമാകുന്നത്. 'അധികാരം കൊയ്യണമാദ്യംനാം' എന്ന് കവി പാടിയത് അർത്ഥവത്താണ്. എല്ലാ സമരങ്ങളും അധികാരത്തിനെതിരെയാണ്. അധികാരം കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞാൽ ആ വ്യവസ്ഥയിൽ യാതൊരു മാറ്റവും വന്നുഭവിക്കുന്നില്ല. നിരീശ്വര പ്രതിഷ്ഠയിലും അതുതന്നെ സംഭവിച്ചു. നിരീശ്വരൻ ആരാധ്യദേവനായി മാറി. അങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ ലോകത്തിന്റെ തന്നെ അധികാര ഘടനയ്ക്ക് കാതലായ മാറ്റമൊന്നും വന്നുഭവിക്കുന്നില്ല എന്ന് പറയാം. അധികാരം രാജാവിലായിരുന്നപ്പോൾ അധികാരി രാജാവും, അധികാരം ജനാധിപത്യപരമായപ്പോൾ അധികാരി മന്ത്രിമാരുമായി മാറി. കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമായി എന്നല്ലാതെ ഗുണപരമായ മാറ്റങ്ങൾ ഒന്നുമുണ്ടായില്ല. ഈ വസ്തുത സ്ഥാപിക്കുകയാണ് 'നിരീശ്വര'നിലൂടെ. പ്രതിരോധത്തിനും പ്രതിഷേധത്തിനും ഒക്കെ അതീതമായി മറ്റൊരു രൂപത്തിലൂടെ അധികാര സ്ഥാപനം നടക്കുന്നു എന്ന് കാണാവുന്നതാണ്.

'നിപ്രസം'–നിരീശ്വര പ്രാർത്ഥനാസംഘം രൂപീകരിക്കുന്നത് വളരെ ശ്രദ്ധയോടെ നിരീക്ഷിക്കേണ്ട സംഗതിയാണ്. ആരുടെ പ്രശ്നവും പരിഹരിക്കാൻ 'നിപ്രസ'ത്തിൽ പേര് രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് കാശടച്ചാൽ മതിയാകും. നിപ്രസത്തിൽ നിന്ന് ഒരാൾ അതേറ്റെടുത്ത് കൃത്യമായി ചെയ്തു കൊള്ളും. 25 വർഷമായി ഒറ്റക്കിടപ്പിൽ കിടന്നിരുന്ന ഒരാൾ (അർജ്ജുനൻ) താൻ കിടപ്പിലായ അതേ പ്രായത്തോടെ ഉണരുന്നത് ഈ നോവലിലെ മറ്റൊരതിശയമാണ്. കാലം മനുഷ്യനു മേൽ തീർക്കുന്ന അധികാര ചിഹ്നങ്ങൾ അയാൾക്കുമേൽ പതിക്കുന്നില്ല. അതിന് ശാസ്ത്രീയമായ തെളിവുകൾ പോലും നിരത്തുന്നുണ്ട്. മഹാനിദ്രയിലാളുന്നവനെ കാലത്തിന്റെ അന്ധകാരലോകം പിടികൂടുന്നില്ല. ആ വിസ്മയകരമായ ഒരനുഭവം ഏതൊരു വായനക്കാരേയും അമ്പരപ്പിക്കുന്നതാണ്. കാലത്തിന്റെ അധികാരത്തിൽപെട്ടു പോയവരുടെ ലോകവും അർജ്ജുനന്റെ വൈരുദ്ധ്യാത്മകമായ ലോകവും വളരെ സ്വാഭാവികമായിട്ടാണവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. അയാളുടെ മനോവികാരങ്ങൾ ഭാര്യയ്ക്കോ ഭാര്യയുടെ ചിന്തകൾ അയാൾക്കോ മനസ്സിലാക്കാൻ

സാധിക്കുന്നില്ല. ഒന്നുറങ്ങി ഉണർന്നപ്പോഴേക്കും മക്കൾ തന്നോളം വളർന്നിരിക്കുന്നു. ഭാര്യയെ തിരിച്ചറിയാൻ പറ്റാത്തവിധം ജരാനരകൾ ബാധിച്ചിരിക്കുന്നു. അർജ്ജുനന് അതൊട്ടും ഉൾക്കൊള്ളാനേ സാധിക്കുന്നില്ല.

അർജ്ജുനനെ ഉണർത്താൻ നിരീശ്വരശക്തിയ്ക്കാണ് കഴിഞ്ഞത് എന്നത് മറ്റൊരത്ഭുതവും. കാലവും നിരീശ്വരനും കൂടി സൃഷ്ടിച്ച ഈ വൈചിത്ര്യം ആ കുടുംബത്തെയാകെ ബാധിക്കുകയാണ്. അദൃശ്യങ്ങളായ അധികാരശക്തികളുടെ ഇരകളാകുകയാണ് ഒരു കുടുംബം. 'യുവാവായ ഭർത്താവിനു മുൻപിൽ വൃദ്ധയായ ഭാര്യയായി നിൽക്കേ സുധ വേരുകളറ്റപോലെ ആകെ പകച്ചു.' (പു:133) അച്ഛനും മക്കൾക്കും ഒരേ പ്രായം എന്നപോലെയായി. മഹാ നിദ്രയിൽ നിന്നുള്ള അയാളുടെ മോചനം വേണ്ടായിരുന്നു എന്നുപോലും ആഗ്രഹിച്ചു പോകുന്ന ഘട്ടത്തിലെത്തുന്നു. അങ്ങനെ കാലവും സമയവും അവരുടെ ജീവിതത്തെ നിയന്ത്രിക്കുകയും മാറ്റിമറിക്കുകയും നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. 'ഏതു കാലരാശിയിലാണ് താനിപ്പോൾ നിൽക്കുന്നതെന്ന സന്ദേഹം ഇന്ദ്രജിത്തിനെ അനുനിമിഷം വേട്ടയാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.' (പു. 151). 'കാലത്തിന്റെ നിയമത്തെ മറികടക്കുന്ന ഒരു മാനത്തിൽ ഇയാൾ എങ്ങനെയോ പ്രവേശിച്ചുപോയി, അല്ലെങ്കിലും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കും അപ്പുറമെത്തുന്നോനാണല്ലോ ഇന്ദ്രജിത്ത്' –(പു. 191). ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ മോഹം മേഘയിലായപ്പോൾ ഭാര്യ സുധ തന്നെ അറിയാതെ പ്രാർത്ഥിച്ചു പോവുന്നു നിരിശ്വരനോടിങ്ങനെ, 'ഒരേ ഒരു കാര്യം നീയെനിക്ക് സാധിച്ചു തരണം. എനിക്കെന്റെ ഇന്ദ്രേട്ടനെ തിരിച്ചുവേണം, പഴേ രൂപത്തിൽ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്നവനായി. ഉണർന്നിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രേട്ടനെ എനിക്കു വേണ്ട.' (പു. 286). ഇങ്ങനെ നിരീശ്വരനു മുന്നിൽ പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ അതുതന്നെ സംഭവിച്ചു. മേഘയുടെ അച്ഛൻ അർജ്ജുനൻ ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ തലയ്ക്കടിച്ചു. ബോധം കെട്ടുവീണ അദ്ദേഹത്തിന് പിന്നെ ഒരിക്കലും പഴയ പോലാവാൻ സാധിച്ചില്ല. അടി കൊണ്ട് വീണതും നിരീശ്വരനു മുന്നിൽ. അങ്ങനെ നിരീശ്വരന്റെ അധികാരത്തിനു മുന്നിൽ അർജ്ജുനൻ വീണ്ടും തകർന്നു വീഴുകയാണ്. അർജ്ജുനന്റെ അനുഭവത്തിലൂടെ അധികാരത്തിന്റെ അദൃശ്യകരങ്ങൾ അറിയാതെ നമ്മുടെ മേൽ പതിയുന്നതിന്റെ നേർദൃശ്യങ്ങളാണ് കാണാൻ സാധിക്കുന്നത്. മേഘയുടെ പ്രാർത്ഥനകൊണ്ട് ഉണർന്നെണീക്കുകയും സുധയുടെ പ്രാർത്ഥനയാൽ വീണ്ടും തളർന്നുവീഴുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ഒരാളുടെ ജീവിതത്തിൽ അയാളറിയാതെ വന്നുവീഴുന്ന ആരുടെയൊക്കെയോ അധികാരത്തിന്റെ കരങ്ങൾ

നമുക്ക് വായിച്ചെടുക്കാം. ഭരണകൂടത്തിന്റേതായ നയങ്ങൾ പലപ്പോഴും ജനങ്ങളെ പല പ്രതിസന്ധികളിലും തള്ളിവിടുന്നുണ്ട് എന്ന പരോക്ഷ സൂചനയാണിത്. അവനവന്റെ ഇച്ഛയ്ക്കൊത്തല്ല, മറ്റാരുടെയൊക്കെയോ നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കു വിധേയനായാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത് എന്ന സത്യം നിരീശ്വരൻ എന്ന നോവൽ തുറന്നു കാണിച്ചു തരുന്നു.

ജാനകി എന്ന വേശ്യപ്പെണ്ണിന്റെ ജീവിതവും അറിവും അനുഭവവും ആവിഷ്കരിക്കുന്നിടത്തുമാത്രമാണ് അധികാരവ്യവസ്ഥകൾ അസ്വസ്ഥതയോടെയാണെങ്കിലും അകന്നു നിൽക്കുന്നത്. ഗന്ധത്തെപ്പറ്റി ഗവേഷണം നടത്തുന്ന ശാസ്ത്രകാരന്റെ ബുദ്ധിയേക്കാൾ പതിന്മടങ്ങ് സൂക്ഷ്മാവലോകനപാടവവും വിശകലനശേഷിയും ജാനകിക്കുണ്ട്. മണങ്ങൾ തേടുകയും തിരിച്ചറിയുകയും അതിന്റെ വ്യത്യസ്തതകൾ വിവരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട് ജാനകി. അധികാരത്തിന്റെ ഉന്മത്തതയെ വശീകരിക്കുന്നതന്ത്രങ്ങൾ ജാനകിക്കു മാത്രമേ അറിയൂ. ആ പ്രതിരോധത്തിന്റെ ആവിഷ്കാരവും നിരീശ്വരനിൽ കാണാം. നാട്ടുവേശ്യയായ അവൾക്ക് ഗന്ധങ്ങളിലൂടെ രതിമൂർച്ഛ അനുഭവിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു എന്ന് പറയുമ്പോൾ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്ന മനോയാനങ്ങൾ പ്രത്യേകം പഠനാർഹമാണ്. ഗന്ധത്തിന്റെ ശാസ്ത്രീയപഠനങ്ങൾ നടത്തുന്ന റോബർട്ടോ എന്ന ഗവേഷകന്റെ കണ്ടെത്തലുകളും പ്രധാനമാണ്. റോബർട്ടോ എന്ന പേരുപോലും ചില സൂചനകളാണ്. അയാൾ, ഗന്ധങ്ങൾ മനുഷ്യജീവിതത്തിൽ ചെലുത്തുന്ന സ്വാധീനങ്ങളെകുറിച്ചാണ് പഠിക്കുന്നത്. കാണാൻ സാധിക്കാത്തതും എന്നാൽ അനുഭവിക്കാൻ കഴിയുന്നതുമാണ് ഗന്ധം. ഗന്ധം രണ്ടുതരമുണ്ട് സുഗന്ധവും ദുർഗന്ധവും ആ അദൃശ്യാനുഭവം തന്നെയാണ് അധികാരത്തിനുമുള്ളത്.

എല്ലാ ഘടനകളെയും തിരുത്തിയെഴുതുന്ന വിധിയെന്ന വിധാതാവിന്റെ പ്രവർത്തനമേഖലയാണ് നിരീശ്വനുള്ളത്. സത്യം വികേന്ദ്രീകൃതമാവുമ്പോൾ അധികാരത്തിന്റെ ശക്തി വർദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. നിരീശ്വരന്റെ അധികാര പരിധിയിലായി മാറുകയാണ് ആഭാസത്തെരുവു മുഴുവൻ. ആ നാട്ടിലെ അബോധാവസ്ഥയിൽ കിടന്നിരുന്ന അർജ്ജുനൻ എഴുന്നേറ്റു നടക്കുന്നു, സംസാരശേഷി കുറവായിരുന്ന (കൊഞ്ഞയുള്ള) ജയചന്ദ്രൻ സുഗമമായി സംസാരിക്കുന്നു, ചിലർക്ക് ആഗ്രഹിച്ച ജോലി ലഭിക്കുന്നു, രോഗം ഭേദമാകുന്നു, ദുഷ്ടന്മാർ ശിഷ്ടരായി മാറുന്നു, പാവപ്പെട്ടവർക്ക് ജീവിക്കാനുള്ള വക കിട്ടുന്നു, ക്ഷുരകനും ചായക്കടക്കാരനും ഒക്കെ ജീവിത പ്രയാസങ്ങൾ മാറിക്കിട്ടുന്നു..... ഇനിയും നീളുന്നു നിരീശ്വരന്റെ വിലാസങ്ങൾ. അനിർവ്വചനീയമായ പലപല അത്ഭുതങ്ങൾ

ആഭാസത്തെരുവിൽ സംഭവിക്കുന്നു. ചെറിയ ഒരു കൽപ്രതിമ നാട്ടാൻ മാത്രം സ്ഥലം ഉണ്ടായിരുന്നിടം വലിയ ക്ഷേത്രവും പ്രാർത്ഥനാസംഘവും പൂജാസാധനങ്ങളും കെട്ടിടങ്ങളും കൊണ്ട് നിറയുന്നു. വിശ്വാസത്തിന്റെ അധികാരം ഒരു സമൂഹത്തെയാകെ ബാധിക്കുകയാണീ ചിത്രീകരണത്തിലൂടെ. പിഴുതെറിയാൻ വേണ്ടി മാത്രം പ്രതിഷ്ഠിച്ച വികലാംഗനായ നിരീശ്വരനെ നശിപ്പിക്കാൻ സൃഷ്ടിച്ചവർക്കു സാധിച്ചതേയില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, ഒടുവിൽ ജയിലിൽ കിടക്കുമ്പോൾ നിരീശ്വരൻ രക്ഷിക്കും എന്ന് ഉറച്ചു വിശ്വസിക്കുകയുമാണവർ. പലപ്രാവശ്യം നിരീശ്വരൻ എന്ന വിശ്വാസത്തെ പിഴുതെറിയാൻ അവർ ശ്രമിച്ചു. അതിനായി പലപല പദ്ധതികൾ ഇടുകയും അപ്പോഴൊക്കെ അബദ്ധങ്ങളിൽപെട്ടു പോകുകയും കാര്യവിഘ്നം നേരിടുകയും ചെയ്തു. തടസ്സങ്ങൾ കൊണ്ട് നിറയുകയായിരുന്നു ആഭാസന്മാരുടെ ജീവിതം. എന്നിട്ടും അവർക്ക് നിരീശ്വരന്റെ ശക്തിവിശേഷം തിരിച്ചറിയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

നിരീശ്വരക്ഷേത്രത്തിൽ ബോംബിട്ടതിനെത്തുടർന്ന് മൂവരും ജയിലിലടയ്ക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ പൂജാരി ഈശ്വരൻ എമ്പ്രാന്തിരി അവരെ കാണാൻ വരുന്നു. ഇനി രക്ഷിക്കാൻ നിരീശ്വരൻ മാത്രമേയുള്ളൂ എന്ന സത്യം അവരെ അറിയിച്ചു. ബോംബു പിടിച്ചിരുന്ന ഭാസ്കരന്റെ ഉള്ളംകൈ പൊള്ളിയിരുന്നു. അയാൾക്ക് നിരീശ്വരനിൽ വിശ്വാസം തോന്നി, അവസാനത്തെ പ്രതീക്ഷ എന്ന നിലയിൽ ജയിലിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെടാനുള്ള ഏകമാർഗ്ഗം, അത്ഭുതമാർഗ്ഗം— നിരീശ്വരനാണെന്നും. ഭാസ്കരനും സഹീറും നിരീശ്വരനിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതായും ആന്റണി അർദ്ധസമ്മതത്തോടെ മൗനിയാവുന്നതായും അറിയിച്ചുകൊണ്ട് നോവൽ അവസാനിക്കുകയാണ്.

'ഈശ്വരോത്പത്തിക്കും മുമ്പ് നിലനിന്നവനാകയാൽ ഈശ്വരനും ഈശ്വരനായവൻ നിരീശ്വരൻ. വിശ്വാസിക്കും അവിശ്വാസിക്കും മേലും കള്ളനും വിശുദ്ധനും മേലും അഭിസാരികയ്ക്കും ആനന്ദമാർഗ്ഗിക്കും മേലും ഒരേ മഴയും വെയിലുമയയ്ക്കുന്ന അവനിപ്പോൾ ഉപാധികളില്ലാതെ, ലോകത്തേക്കൊരു വാതിൽ തുറന്നിടുന്നു. ആർക്കും അതിലൂടെ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിക്കാം. അഥവാ തൊട്ടുമാത്രം വിശ്വസിക്കുന്നവർ ഇനിയുമുണ്ടെങ്കിൽ, അവനവൻ നിൽക്കുന്ന ഇടം നിരീശ്വരക്ഷേത്രമായി തിരിച്ചറിഞ്ഞ് ഒരു വരം ആവശ്യപ്പെട്ടു കൊള്ളുക. പുറം കണ്ണടച്ച് ഉൾക്കണ്ണിൽ നോട്ടമുറപ്പിച്ച് ദൃഢമായി സങ്കല്പിക്കുന്ന പക്ഷം, വിചാരം വിത്തായി മുളച്ച് ഫലവൃക്ഷമാകുന്നതിന് അവനവൻ സാക്ഷിയാകും.

ഓം നിരീശ്വരായ നമഃ' എന്ന് നോവൽ പരിസമാപ്തിയിലെത്തുമ്പോൾ നിരീശ്വരന്റെ അധികാരം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞതായി കാണാം.

ഈശ്വരനെ എതിർത്തവർ, വിശ്വാസത്തെ എതിർത്തവർ ഒടുവിൽ ആ വിശ്വാസത്തിൽ തന്നെ വന്നു നിൽക്കുന്നു. അങ്ങനെ വിശ്വാസം അധികാരസ്ഥാനത്തു പുനഃസ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നു. അദൃശ്യതയുടെ മായികതയിൽ മനുഷ്യന് മറുപടിയില്ലാത്തപോലെ എല്ലാ ആഗ്രഹങ്ങളെയും സാധ്യമാക്കിക്കൊണ്ട് നീരിശ്വരൻ എല്ലാവർക്കും മുകളിൽ അനുഗ്രഹവർഷം ചൊരിയുന്നു. ഈശ്വരനും മുമ്പുള്ളവനായി മാറുന്നു. ലോകത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ അവസ്ഥകൾ, വിശ്വാസവും അവിശ്വാസവും, അധികാരവും പ്രതിരോധവും ഈശ്വരനും നിരീശ്വരനും ഒക്കെയുള്ള വിരുദ്ധദ്വന്ദ്വങ്ങളിലൂടെ വരച്ചിടുന്ന 'നിരീശ്വരൻ' എന്ന നോവൽ, നോവൽസാഹിത്യത്തിലെ മറ്റൊരു മുതൽക്കൂട്ടാണ്.

യുക്തിവാദമെന്നും നിരീശ്വരവാദമെന്നുമൊക്കെയുള്ള ചില സൈദ്ധാന്തികരുടെ വാദങ്ങളെയും വിശ്വാസത്തെയും നിരാകരിക്കുകയാണ് 'നിരീശ്വരൻ'. അതുപോലെ ഒരു സമൂഹത്തെയാകെ, ഒരു വിശ്വാസം എപ്രകാരം സ്വാധീനിക്കുന്നു, മാറ്റിമറിക്കുന്നു, നിയന്ത്രിക്കുന്നു എന്നെല്ലാം ഈ കൃതി വ്യക്തമാക്കുന്നു. അധികാരത്തിനെതിരെയുള്ള വിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രതിരോധത്തെ മറികടക്കാൻ പ്രപഞ്ചശക്തിയിലൂടെ കഴിയുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യൻ ഒന്ന് വിചാരിക്കുന്നു, ദൈവം മറ്റൊന്ന് കല്പിക്കുന്നു എന്നതിന്റെ പൊരുൾ തന്നെ ഇതാണല്ലോ. നാം പലപ്പോഴും പറയാറുള്ളതാണ് 'ഈശ്വരാധീനംകൊണ്ട് രക്ഷപ്പെട്ടു' എന്ന്. അധീനപ്പെടുത്തലാണ് അധികാരത്തിന്റെ നയം. ഇപ്രകാരം മനുഷ്യനെ അധീനപ്പെടുത്താൻ അദൃശ്യശക്തികൾക്കു സാധ്യമാകുന്നു എന്നതാണ് ഈ കൃതിയിലൂടെ ആവിഷ്കൃതമാകുന്നത്. സൂക്ഷ്മവായന ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഈ കൃതി വായനയുടെ ഉൾക്കരുത്തായി നിലകൊള്ളുന്നു.

ആധാരകൃതി
നിരീശ്വരൻ—വി.ജെ ജയിംസ്
സി.സി.ബുക്സ്, കോട്ടയം - 2015

ഡോ. ഗംഗാദേവി.എം
അസി. പ്രൊഫസർ
മലയാള വിഭാഗം
കെ.കെ.ടി.എം.ഗവ. കോളേജ്, പുല്ലൂറ്റ്